

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Shod v Lincu.

Ustavoverci, ki so v svoj čas s samim ropotom in z bahanjem zaradi sedauske zmage vrgli ministerstvo Hohenwartovo, napravili so tudi letos enak shod, ter se nadejajo, da z enakim učinkom, namreč, da bo moralo odstopiti Taaffejevo ministerstvo. Uzroka za nasprotovanje nemajo, kajti sedajna vlada se še v ničem ni pregrešila zoper ustavoverce, ona sploh še ni pokazala svoje barve. Pa peče jih to, da sedita v ministerstvu en katolik (Falkenhayn) in en Slovan (Pražak). Navajeni so vladati in ne trpé nikoga zraven sebe.

Sedajna vlada jih zadosti lepo vabi, naj se vdeležé vladanja, in naj se ministerstvu le količkaj prijazne pokažejo, to jim hoče za to vse ministerske sedeže izročiti razun dveh (zgoraj imenovanih). In to jim je še premalo, oni hočejo vse ali pa nič! Ali je taka prevzetnost opravičena? Ali nema naša stranka večine? V Angliji, v Ameriki, v Belgiji, v Italiji, na Francoskem, sploh v vseh ustavnih državah se vzame ministerstvo iz večine, in če bi ta večina le nekaj glasov znašala.

Ko je ustavoverna stranka večino imela, vladala je brezobzirno, vsi ministri so se iz njene srede vzeli. Zdaj, ko bo naša stranka v večino prišla, ali bi ne bilo po isti pravici in po isti ustavnosti prav, da se vzame celo ministerstvo iz naše stranke? Kako je to, da imajo še vedno ustavoverci prvo besedo?

Na shodu v Lincu so sedajnemu ministerstvu vsako pomoč odrekli, ter so se zarotili, da hočejo braniti nemštvo in liberalizem, in ustavne pravice. Zdaj je pa znano, da sedajna vlada ne napada ne nemštva ne liberalizma,

ne ustave; čemu je potem opozicija nemško-liberalcev? Oni pač le vladati hočejo. Ali se jim more to dovoliti? Ali niso še dosti dogospodarili, ali niso dokazali, da niso sposobni za to, ali ni vse ljudstvo pod njihovo vladno zdihovalo in želelo si drugih mož, kakor so pokazale volitve? Moraličnega poraza nemško-liberalne stranke nobeni shodi poravnati ne morejo, naj se napravijo v Lincu, v Šentpolitu, ali v Gradcu.

Mi vsi vemo, da nemško ljudstvo, vsaj zrno ljudstva, kmečki stan, za njimi ne stoji, saj svoje mandate v kmečkih občinah lahko na prste seštejejo, — mi se tedaj njihovega grozenja ne bojimo, ne čudimo pa se zdaj, da ima ministerstvo toliko straha pred njimi, da jim v svojih organih dan na dan dvoraniti pusti, da jih vedno in vedno še vabi, naj prevzamejo vladno, za katero so se toliko nespodobne izkazali!

Shod v Lincu je pripomogel nekoliko, da se je položaj zjasnil, da vemo, pri čem da smo. Pa tudi ministerstvo bo vedelo, pri čem da je, in to je vsakako bolje, nego dosedajno obotavljanje in cizanje zdaj na to, zdaj na ono stran.

Herbst in Kopp pač verujeta še v svojo mogočnost, ali avstrijski narodi so vsi že siti Herbstove diktature, in si je ne želé nazaj; najhujša nevolja se bo zbudila, ako bi ta stranka zopet do krmila prišla in prišlo bo v parlamentu do hudih bojov.

Likajte narod!

I.

Ne samo zdaj, v dobi splošnega napredovanja, marveč tudi že takrat, ko je veliko iz-

dala surova sila, je imel večo veljavo tisti narod, ki je odlikoval se ne le z železnim, marveč tudi z uma svitlim mečem. Rimljani o. pr. bi ne bili nikdar dospeli do take moči, ako bi bili ostali samo pri prvem in ne lotili se tudi družega. Dandanes smo pa že tako daleč, da so tisti narodi, kateri so na nizki stopinji omike in izobraženosti, na enako nizki stopinji tudi v vsem drugem: nizko je njegovo moralno in politično stališče, tak narod tare podložnost in revščina, zavoljo duševne nezmožnosti je tudi pogum njegov in ponos na telesno moč jako oslavljen, ker uma meča ne zna sukati, se ne upa izkupati iz svoje ničevosti, trpi in živi malo bolje od živine le zato, ker je za življenje vstvarjen, a nade do boljše prihodnosti si ne goji, ker je, spoznavši svojo nezmožnost, ničvrednost obupal popolnoma ter misli, da je še celó od Boga pozabljen. Najnovejše dokaze o tem smo imeli pri turških kristjanih v zadnjih dveh stoletjih.

Zgodovina uči, da najboljši pripomoček, podjarmljene narode ohraniti si v mirni in vdani sužnosti, je ta, da jim zapreš vse vire do duševnega izobraženja, ter jih tako ohraniš v nevednosti, v duševni temoti. Nasprotno pa je najboljše orožje zoper sužnost in telesno odvisnost uma svitli meč, ta je že presekala marsikako železno verigo.

Omika je toraj tista moč, ki dajé ne le posameznim, marveč celim narodom v roke orožje, s katerim se spravijo do svetovne veljave, pa tudi do splošnega blagostanja. Nadrobneje dokazovati te reči nam menda ni treba, saj je na sedanjih narodih izgledov dovolj; omenimo le Francozov, ki so strašno nesrečo

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

II.

Odkrivati sem se toraj že znal, če sem imel na glavi kapo ali slamnik ali pa očetov veliki klobuk s klobučine in širokimi kraji, ki mi je glavno tako zakrival, da sem le po tleh videl. Pozimi so mi dali oče še svoj delavniški „pruštof“, ki mi je do pete segal, rokala pa so bili čez pol nazaj zavihali. Ali s tem moj oče niso bili še zadovoljni, marveč neko nedeljo, ko so prišli od krščanskega nauka, vzamejo s police pod stropom debele bukve „dušno pašo“, ktere so mati tudi doma večkrat prebirali, primejo mene za roko in me vlečejo pot hruško ob končiči, tam sedejo na svoj trojenogati stol, potisnejo mene med svoja kolena, odpro debelo knjigo in pokažejo prvo stran, na kateri je z debelimi črkami stalo „Jutrajna molitev“.

„Ali veš, kaj je to?“ — vprašajo me potem.

Jaz sem pač poznal že v pratiki nekaj svetnikov, pusta in tiste može s koso, cepcem in grabljami, tudi še velikonoč, ker sem dobil

pirhov in mesá, tistih črnih kavk pa nobene ne, toraj sem odgovoril odkritosrčno: „Ne!“

„Vidiš, to so puštobi, teh se boš zdaj učil.“

In začela se je prva ura poduka, h kateremu sta prišla rad vedno gledat oba mlajša brata. Ali oče so ju zapodili in rekli, naj gresta k materi, potem pa so pričeli:

„No, le poslušaj! Vidiš ta krivi puštob, ki je kakor palica za svinjko bítí, je „Jé“ — veliki „Jé.“ Reci: jé!“

„Kdo jé?“ vprašam in se ozrem nazaj za bratoma, če so res mati jima dali kaj, da bi jedla.

Toda očetova roka zavije mojo glavo naglo zopet v pravo stran — na knjigo in podučevanje gre naprej. Po nekoliko dobrovoljnih dregljeh, potippanji za ušesa in lase sva v dveh urah prišla res tako daleč, da sem poznal vsaj za tisti dan tri črke: „J-u-t“, in morda bi mi bilo tudi četrte, „r“, vsaj polovico v glavo zlezlo, kar pridejo mati in store konec šoli z opombo:

„Ej, pusti ga no, saj se ne bo nikoli naučil.“

„Če sva se ti in jaz, zakaj bi se pa fant

ne“ — rekó oče, vstanejo, zapró knjigo in jo dajo meni, sami pa vzamejo stol in ga neso v hišo; z materjo so bili ta večer silno kratkih besedi.

Tako se je začela moja šola, vsak dan sem moral nekoliko časa sedeti pri očetu, ki so pridno dreto vlekli, včasih pa tudi mene za ušesa, če sem bil pretrd za uk ali pozabljiv. Pa so me znali spodbadati tudi še na drug način. Mlajši brat, kterega so silno radi imeli, je bil takrat nekaj čez tri leta star, a je imel silno „dobro“ glavo; tega so na skrivnem naučili kake črke ali ga navadili vsaj toliko, da je na vse kimal, ako so ga prašali, je li res ali ne. Kedar sem se toraj jaz pri kaki črki ustavil, so brž poklicali malega in rekli: „Matvez, pa ti povej.“ In če je „mali krempelj“ res poznal črko, kterih se je bil nekoliko navadil, so se mi posmehovali vsi trije: oče in oba brata, kar me je tako jezilo, da sem se nad „krempeljem“ maščeval, če sem le mogel, s suvanjem in ščipanjem, kar je pa zopet očetova roka vse meni stotero povračala, ker me je mali zmeraj tožil. (Nedolžno revše je umrlo, predno sem se jaz brati naučil, in oče

l. 1870 pretrpeli tako, da se jim že tri leta pozneje ni le prav nič več poznala, ampak so danes že veliko mogočnejši in srečnejši, kakor Prusija, ki jim je tako hudo puščala.

Če govorimo o omiki, o duševnem napredovanju, govorimo o pravi omiki, o pravem napredovanju, ne pa o tem, kar se dandanes tako pogosto prodaja za to lepo blago. Odvič se nam zdi dokazovati, da je omika prava le na verski podlagi, kajti brez vere — to so po britkih skušnjah pripoznale najvišje glave Evrope — ni prave omike, taka „omika“ človeka ne pripelje do sreče, ga ne stori vzvišenejšega, marveč ga tira v pogubo, to je dokazano po grozno veliko izgledih najnovejšega časa.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 3. septembra.

Resolucija nemško liberalcev v Lincu sklenjena in brez debate sprejeta se glasi: „V očigled političnega položaja, narejenega po novih volitvah in v očigled po dozrajnem delovanju in sestavi kabineta prouzročenih resnih skrbi za nedotakljivost ustavnih in liberalnih naredb in za interese Nemcev v Avstriji, izrekajo v Lincu zbrani in k ustavoverni stranki pripadajoči poslanci kot svoje prepričanje: Državnopravne podloge države in kulturne ter svobodnostne navedbe, utemeljene po ustavi in zakonih za izvrševanje ustave, ohraniti se morajo nedotaknjene. Samo v tem okviru se more zadoštevati zahtevam narodov. Resno se mora delati, da se doseže red v državnem gospodstvu se štedljivostjo v vseh oddelih uprave, pred vsem pa z manjšanjem stroškov za vojsko, kolikor se to strinja z močjo države, dalje tudi z iniciativnimi predlogi takoj ozirati se na med volitvami v mestih in na kmetih izjavljene zahteve po takih sredstvih v zakonodaji in upravi, ki bi mogli dovesti do izboljšanja gospodarstvenega položaja. Vodjeni od teh nazorov, naročajo zbrani odboru, naj on o snidenji državnega zbora vse poslance pripadajoče k ustavoverni stranki skliče, da se v tem smislu doseže složno delovanje.“

Vladni listi pa se norčujejo iz te resolucije in pravijo: „Saj tu zahtevate ravno to, kar je vroča želja in skrb ministerstva samega; kajti ministerstvo neče štediti samo z

besedo, ampak dejansko, ter ima že pripravljen predlog, da se bo znižalo število stoječe vojske v miru, ter tako prihranilo 8 milijonov; ministerstvo želi ohraniti vse ustavne navedbe in svoboščine, zato skuša še one za ustavo pridobiti, ki so se jej do zdaj odtegovali; interesi Nemcev niso nikjer v nevarnosti. — Čemu je potem opozicija? Čemu so se zbrali v Lincu, ter hočejo Taaffeja vreči s takim programom, katerega bi sam lahko podpisal?“ — Ne da se tajiti, da imajo vladni listi v eni zadevi prav, pa oni pozabijo dostaviti, da se zgoraj omenjena resolucija ne sme soditi po tem, kar v njej stoji, ampak po tem, česar so se sramovali povedati, kar tedaj v njej ne stoji pa je vendar vzrok njih mržnje, to je: hegemonija in gospodstvo ene stranke nad celo državo je v nevarnosti; koterija nemško-liberalnih poslancev, navajena gospodovati in eksperimentirati na državnem telesu, prišla je ob veljavo, ob večino. In od tod vse vpitje in kričanje da je nemštvo in ustava v nevarnosti. Čudno je le to: Herbst sam je obljubil Čehom narodno ravnopravnost, če se hočejo z njim združiti; tačas nemštvo ni bilo v nevarnosti, ko je Herbst obljube delal; zdaj pa ko boče vlada iste obljube na ustavni proti izvršiti, zdaj je pa nemštvo v nevarnosti! Kaj velja morda tudi tukaj pregovor: „si duo faciat idem, non est idem?“

Sedajna vlada bojda resno misli štediti. Tako se bo število **dvornih svetovalcev** zdatno zmanjšalo, ter s tem mnogo prihranilo.

Nekteri nemški listi se vesele, da je Bismark dosegel popolno **izoliranje Rusije** in jo odstranil iz vstoka. Nam Avstrijcem priporočajo zvezo z Nemčijo, ko nam je take vsloge storila in olajšala naše daljno prediranje v orijentu tudi zoper voljo Rusije. Mi nikdar nismo bili vneti za kako avstrijsko nemško zvezo in tudi sedaj ne smemo. Bismark ne išče naše zveze iz pravega presrčnega prijateljstva in želje Avstrijo omečiti, temuč ker na potrebe silijo. Bismark nikakor ni prstovoljno zveze z Rusijo razdril, temuč je to Rusija sama storila, ko je spoznala sebičnost in spoželjivost pruske politike. Še zdaj bi Nemčija rada popravila, kar je proti Rusiji grešila, to kaže potovanja Rusom prijaznega pruskega maršala Mantheufel-ja v Varšavo na obisk ruskega carja. Toda ruski diplomati se ne bodo

dali več od Nemcev za nos voditi. Rusija pa tudi ni tako izolirana, kakor ti nemški listi pišejo, temuč bi jej ne bilo težko proti Nemcem se zvezati z Francozi, ki tudi se dalje bolj bližajo v vostočnej politiki Rusom, ter jim je preveliko nadvladanje Angležev tudi v orjentu ravno tako kakor Rusom na kvar. Rusija se tudi napravlja na vsako sovražno postopanje Nemčije in dela zveze na severu s Danijo in Švedijo. Bismark bi rad nas v vstoku zapel v vojsko z Rusijo, česar bi se Italija tudi poslužila. Nemci bi pa nam nič ne pomagali, v takej vojni, ker se mora jo ozirati na Francoze in tudi severni narodi Danci in Švedi bi jih silili k nevtralnosti. Bismark bi zopet dobil priložnost pri sklepanju miru igrati rolo poštene mešetarja in se za svoje postopanje odškodovati od strani Avstrije in Rusom kako uslugo izkazati in jim tako zopet pridobiti jih prijateljstvo. Italija bi se za svojo pomoč tudi hotela odškodovati z južnimi Tirolji in avstrijskim Primorjem. Škoda bi bilo tako postopanje vsikdar. Zato mi vsi kterim je kaj na ostanku našega cesarstva ležeče priporočamo na vstoku postopati Avstriji v sporazumljenji z Rusijo, kar so za pravo izpoznali že najboljši politiki, in vojskovodje avstrijski, kakor princ Evgen, Josip II. in Radecky.

Vnanje države.

Na Laškem se jezé, [ker je avstrijski polkovnik Haymerle v svoji brošuri vse laške misli in hudobne nakane proti Avstriji celemu svetu razodel in tako dobro razkril. Skušajo se izgovarjati, da ni tako, pa nikdo jim ne verjame. Dobro je, da bodo vsaj vedeli, da tudi Avstrija ni tako neumna, ter da dobro vé, kakošne sosedje in prijatelje da ima.

Pogodba zaradi zidanja železnice iz Avstrije v Srbijo je gotova, in jo je knez Milan že podpisal.

Na Bolgarskem se politične stranke že hudó kavšajo. Sedajni vladi očitajo, da se ne ravna po ustavi, ampak samovoljno. Lepo je, da se Bilgari potegujejo za ustavne pravice, ter da si jih ne pusté pokvariti, ker to je dokaz, da je ljudstvo politično zrelo, in da je svoboda vredno. Star pregovor je, da se je treba za svobodo vsak dan vojskovati, kakor za vsakdajni kruh, in drug pregovor pravi: „kdor se postave drži, njega postava brani.“

so dolgo dolgo za njim žalovali in večkrat rekli: „Raje bi bil dal oba vaju, ko tega.“)

Mati so imeli pri tem veliko britkih ur, ker se jim je izmed nas treh zmiraj kteri smilil, največkrat pa jaz, ki sem največ trpel; zato so mi skušali trpljenje zljajšati s tem, da so mi skrivaj kaj boljega stisnili v roko, kar sem jaz na kakem skrivnem kraju snedel. Razen tega so mi dejali pogum za vstrajnost še s tolažbo: „Nič ne maraj, zdaj je že težko, ko še ne znaš, ko boš znal, bo pa lahko.“

Taka tolažba pa je pri meni malo izdala, pogledal sem debelo „dušno pašo“ in zdihnil: „Kdaj še bo, ko bom vso znal brati!“

Lahko razumljivo je, da nisem imel nič pravega veselja do učenja in sem se včasih sam sebi še bolj smilil, kakor materi. Pa res! V dveh mesecih sem se bil komaj toliko naučil, da sem znal brati prvi odstavek kakih šest vrst. „Dušna paša“ pa je imela toliko strani! Kdaj bom znal vso brati! Morda res nikoli.

Ko sva bila z očetom tako pri „knefti“ in čevlarskem stolu prebrala juterno molitev, pri kteri sta brata nagajala, mati pa pomagali z glave, če se mi je kaka beseda spodtikala,

odpašejo nekega dne oče svoj usnjati predpasnik, sežejo po slamnik in rekó:

„Umit se pojdi!“

Jaz hitim v vežo, mati za mano mrmraje: „kam ga boš pa zdaj vlekel“, in s pomočjo matere sem kmalu tak, kakor da bi imel iti v cerkev, še lase so mi bili pogladili na čelo, da sem bil, kakor dandanašnja gospodična. Potem mi poveznejo na glavo bratov slamnik, ker je bil boljši od mojega, čeravno toliko premajhen, da sem ga moral vedno držati, da mi ga veter ni vzel.

V tem so prišli očeven in jaz sem videl, da so ravno zadržnili svoj pičli rudeče in belo pisani mošojček ter ga vteknili v žep.

„Pojdi za mano!“ velé potém in jaz grem za njimi kakor po navadi, osem do deset korakov.

„Kam pa greva?“ — prašam, ko sem v sredi vasi stekel za njimi in jih došel, da sem jim bil vstric.

„Boš že videl,“ — je kratek odgovor — „hudega nič ne bo.“

To me toliko potolaži, da sem se pomaknil le en korak nazaj za nje, čeravno sem moral vedno „drobiti“ z nogami. Tako prideva

do konca vasi, kjer je tista hiša, v kteri so se zmiraj shajali le pijanci. Jaz nisem hodil rad memo, ker so imeli hudega psa, in sem se tudi ta pot brž tako postavil, da so bili oče med mano in krčmo; če pes priteče, bo prej očeta popadel ko mene.

Ali kaj? So li oče ob pamet? Nikdar še jih nisem videl iti v krčmo ali priti ž nje, zdaj pa vkrenejo naravnost noter in brčnejo psa, ki je na pragu ležal, da je odskočil in godrnjaje leže na sredo ceste. Mene je bolj mikal ta manevar mojega starega sovražnika psa, kakor vse drugo, zato sem prišel z očetom v vežo. Tam je stala precéj obširna miza na štiri vogle s trdnimi nogami podprta in krog nje dve klopi pa dva podolgasta stola.

„Lej ga no Jurija“ — zabrenči s klopi — „kaj, da ti prideš v oštarijo? V cerkvi sem te že videl, v krčmi pa ne. Na, potegni enkrat!“

S tem pomakne stari Španec, ki je bil tudi ob delavnikih raje v krčmi, ko pri delu, svoj „frakelj“ žganja proti mojemu očetu, a oče ga le pokusijo, potem pa rekó:

„Le sam ga pij, saj ti ga bo še premalo“ — in gredó z mano vred v sobo, kjer krčmar

Izvirni dopisi.

Iz Goriške okolice 30. avgusta.

(Goriške narodnostne razmere; lahonske zadeve; slaba letina; sleparski inserati; živinska bolezen.) Znani dopisnik „izza sv. Gore“ si v '93 števil. „Slov.“ prizadeva dokazati, da bi bilo boljše, da ostane politično društvo „Sloga“, ki je o poslednji volitvi državnega poslanca tako žalostno osvetilo svoj pomén, še nadalje v Gorici. To bi bilo po mojem in drugih mnenjih prav le tedaj, ako bi bila pri volitvi državnega poslanca s svojim kandidatom prodrila; ker pa tega po raznih uplivih in strankarstvu ni mogla, in ker tudi za naprej ni upanja, da bi delovala v vzajemnosti z vsemi „inteligentnimi“ goriškimi domoljubi, ker pod žrjavico strank vedno naprej tli, bi bilo pač želeli, da bi za zdaj obveljali sklepi nabrežinskega shoda 10. avgusta t. l.

Toliko domoljubov je neki v solčni Gorici, in vendar tako malo dopisov prihaja v vaš cenjeni list, akoravno se vsaki teden kaj manj ali več novosti tu godi. Škoda, da ne biva jaz stalno v Gorici, kamor komaj vsaki drugi mesec po opravljenem zahajam; zagotoviti bi Vam potem hotel, da bi Vam saj po eno pisem vsaki teden pošiljal. Zdaj bi hotel pisati o magistratnih računih in dolgéh, zaradi katerih se laške stranke že od velike noči sem po brošurah in Pamfletih pipajo, zdaj zopet kaj o „Italiji irredenti“, ki saj po enkrat na mesec daje od sebe znamenja svojega življenja, zdaj po raznih hujkajočih listkih, zdaj s petardami, kakoršne so počile pred okrogno sodnijo 29. julija t. l., kjer so pustile pri durih nekaj še zdaj vidljivega sledu. Ravno tako bi Vam naznanjal kaj o tukajšnjih laških časnikih konservativne in liberalne stranke, včasih tudi, kaj pišejo videmski sosede, ki se za „Italijo irredento“ močno zanimajo, kajti tam imajo goriški sploh vsi primorski „irredentarji“ svoje prebežališče, svojo podporo, tiskarno in vse, česar je treba k hujkanju proti naši avstrijski vladi. Ti „nebojsejhi“ in „nebodijih-treba“ vitezi uganjajo svoje neslane demonstracije le pri temi, svetlobe se bojé, kakor sploh hudobneži, da bi njih dela ne prišla na svetlo. Poročati bi vam hotel na dalje, kako sta se brata urarja Breganta konec julija t. l. tragično sama umorila, da sta za roke eden na drugega trdno privezana, potem ko sta še veselo skupaj večerjala in se šalila, pod Zdravščino v

Sočo skočila; nekteri govoré, da zaradi dolgov, katerih imata nad 50.000 gld., blaga pa le za 15.000 gld. vrednosti, drugi pa trdè, da sta bila v zvezi s petardovci, kar je tudi verjetno. Gotovo pa je to, da sta storila žalostni konec tudi kot znana brezverca in moža nenravnega življenja. Kakoršno življenje, takšna smrt, pravi že stari pregovor. Njih stacuna na Travniku (v „Piazza grande“ od Lahonov prekrščenal) je še vedno zaperta. — Kmalu potem se je hotel vstreliti neki 21 letni učitelj mestne godbe, ki pa se je le tako zadel pod pljučami, da utegne še ozdraviti. Zopet bi Vam lahko poročal o novem laškem šaljivem listu: „il diavolo zoppo“ t. j. kruljev hudič, kateri pa s svojimi slabooblenimi burkami utegne imeti osodo, kakor prejšnja „il pettine“ in „l'ape“, *) t. j. kmalu bo zameril, kajti lahoni nimajo okusa za pravi humor! — G. urednik „l'Isogna“, H. Juretig je že dalj časa proti kavciji iz zapora izpuščen.

Po sosednem Friulskem imajo tudi letos Italijane velike vojaške vaje. Kako radi bi kmali vdarili čez mejo, ko bi mogli in smeli, pa boje se tudi naših Uhacijevih topov; kajti ako bi se jih postavilo na prelazih, gotovo ne bode noben Lah Primorja videl. Česar pa še ni bilo, utegne priti ali se vsaj poskusiti o priložnem času. —

Letos kaže po Goriškem sploh slaba letina. Sadja ni nikjer nič, prvega (lepega) žita le malo, vina toliko kot nič. Le po Brdih ga bode sem ter tje še nekaj. Po Vipavskem ga je spomladanski dež ob zárodu skoraj povsod uničil, in kjer ga je ostalo, ga je pa toča 17. in 18. t. m. uničila. O ubogi kmetič, kje boš dobil novce za svoje razne stroške, zlasti pa za nenasitljivo davsko vrčó, ktera neče nič vedeti o slabi letini? Če se smatra kmetiški stan, kateri si v istini služi kruh v potu svojega obraza, za podlago avstrijski državi, potem bi si moralo poljedelsko ministerstvo pač bolj ozirati in podpirati kmetijstvo, sicer mora priti kmalu vse na boben. Naj bi poslanci v državnem zboru povzdignili svoj glas v prid po davkih preveč tlačnega kmetijstva, ktero si služi na najtežji način svoj živež, kakor noben drugi stan na svetu, in ki nosi največe davkarske bremena, med tem, ko nekteri sta-

*) „Glavnik“ in „bčela“. — Tudi vrednik „kruljevega hudiča“ ima laško ime: Riawitz!!!

Pis.—

novi s svojimi obilnimi dohodki le malo ali nič davka ne plačujejo. —

V 94. listu „Slov.“ se bere priporočila Ant. Müllerja za prodajo sv. podob. Naj Vam naznanim, kar sem jaz letos meseca marca v tem sam skusil. Omenjeni predajalec sv. podob mi pošlje na ogled troje sv. podob po 1 gld. 75 kr., po 2 gld. 50 kr. in po 3 gld. 100 komadov. Naroči mu, da naj mu pošlje jih po 1 gld. 75 kr. s poštnim povzetjem, ki so se dozdevale z zobci (mit spitzen) dovolj lepe. Kako se pa zavzamem, ko odpečatim poslatev, v kateri je bilo mesto 100 sv. podob z zobci, kakor sem poprej poslanem obrazcu naročil, le 25 takih z zobci, ostalih 75 pa prav prosuh, takih, ki se sicer dobé po krajcarji. Ni li to grda sleparija? Zato sem sklenil nobenemu človeku, vzlasti neznanemu, ni nič zaupati; vse hoče živeti le o „švindelnu“! —

Naznanjeno je bilo že v vašem listu, da tod pod Čavnom, zlasti v Černičah in Oseku razsaja že leto dan neka čudna, nagla živinska bolezen, ktera spravlja uboge kmete popolnoma na beraško palico. To poletje je malo ponehala, kar začne te dni v novič razsajati in daviti govejo živino.

V preteku enega leta je podavila mnogo volov, krav, konj in prešičev, nekterim po ves hlev. Goveja živina, poslednja podpora kmetijstva, krave, katerih mleko je živež celim družinam v tik slabih letinah, so zginile iz hleva marsiktere revne družine. Ko bi videli, kako so žalovali otroci, kedar so peljali mrtvo kravco preč, bi se moralo vam srce trgati. Bog ve, koliko poti so storili nekteri družine v daljni gojzd, kjer berejo v poletji jagode ter jih nosijo v 8–10 ur oddaljeni Trst na prodaj, da si prihranijo s težavo toliko, da si zamorejo s to varčnostjo malo kravico kupiti in zdaj pride neusmiljena bolezen, ki vničuje edino podporo in živež revnim družinam! Bog se jih usmili! Omenjena bolezen je v drobu, čeva sčrnijo in v nekoliko urah pogine žival, ne da bi vedel kdo tej bolezni v okom priti. Čerliška županija je prosila za denarno podporo ministerstvo v tej zadevi, ali do zdaj še ni nič došlo. Razen tega smo imeli še veliko slabih letin, kajti od 1870 leta sem, ste bili za glavni pridelk vino le dve srednji letini, 7 pa slabih, v katerih gre blagostanja kmetiča kar nagloma rakovo pot. Vrh vsega zla so čedalje več, mesto manjši davki, pa še živinska bolezen, ljudstvo se tudi sploh vsako leto množi: več

ravno na rošu dneve šteje. Za mizo sedita dva gospodarja pri poliču in se menda pogovarjata zaradi kupčije. Krčmar pogleda, spravi roš za tablo ob stropu in ves začuden praša:

„Ej, kaj pa je to, Jurij? Pa ne, da bi bil prišel pit? Ali si terno zadel?“

„Najprej prinesi vina — boljega, pa klobaso, če jo imaš, potem bova že še kaj govorila“ — se odrežejo moj oče, jaz pa si brišem usta in ližem prste, ker se mi je zdelo, da ne bom samo gledal, ko bodo oče pili in jedli.

Krčmar vzame z omare steklenico in zgine, oče posadé mene na klop ter sedejo zraven in ko je bilo to izvršeno, pride že krčmar z vinom, postavi kozarec pred očeta, natoči, pogleda mene in praša:

„Ali je ta tvoj najstarejši?“

„I, kaj ga ne poznaš? Saj si mu krstni boter!“

Meni je bila ta novica čisto nova. Da bi bil krčmar, ki ima tako hudega psa, moj boter? Morda bi bil to še dalje premišljeval, ali krčmar, ki je bil sedel na stol, me moti z odgovorom:

„Lej ga vraga, kako je zrastel! No, kaj pa je, da si prišel enkrat k meni? Saj ne pomnim, da bi te bil kdaj tukaj videl.“

V tem je bil zrezal na lesenem krožniku tudi meseno klobaso, ktere duh sem bil jaz brž v nos vjel, in nataknilši največi kos na vilice je jel žvečiti čakajoč odgovora.

„To je zavoljo fanta“ — reko oče in podajo meni kos klobase in kruha. „Ali ga vidiš?“

„Si ga mar prišel za pastirja ponujat? Malo premajhen bo še?“

„Ej ne, Matevž, če Bog dá, ta ne bo krav pasel.“

„Oho, glej ga no bahača! Ali bo šel kar za hlapca? Koliko boš pa hotel imeti zanj?“ — se posmehuje krčmar, moj boter.

„Le nič se ne norčuj, ta zna že zdaj več ko ti, Matevž. Ali znaš ti brati?“

„Kaj? Brati? Pa ne, da bi znal fant?“

„Hehe! Zna, zna, bolj ko ti, ki poznaš samo cifre.“

Na to splošno čudenje, še ona dva, ki razgovarjaje se med seboj, se nista brigala za nas, se obrneta k nam in eden praša:

„Kaj? da bi ta-le mali znal brati? Kje se je pa naučil?“

„Pri meni, jaz sem ga zmeštral“ — rekó oče ponosno in pomaknejo kozarec k meni, da naj pijem, kar jaz tudi storim, čeravno se mi je vino nekako kislo zdelo.

„A, tisto pa že, tisto“ — poprime krčmar — „Jurij je bil v Ljubljani, on že zna brati. No, če je taka, ga bom pa še en polič prinesel, je-li Jurij?“

Oče prikimajo, zopet pride vino na mizo, potem vnovič, ker tudi boter dá za polič itd. Jaz sem ga moral srkati, pa tudi skušnjo prestat na pratiki, ker druge kojige v hiši ni bilo. Kaj se je dalje godilo, ne vem, le toliko se še spominjam, da ko so me oče zvečer domu prinesli, so mati godrnjali:

„No, saj sem vedela. To je zmiraj tako. Ti ne greš rad v oštarijo, ali kedar greš, pa tudi kaj izdā.“

„Le tiho bodi, stara,“ — pa so tolažili oče — „ti bom nekaj povedal, kar mi je danes dozorelo v glavi.“

ust, manj pa kruha! Bližamo se 1886 letu, v katerem se strašne reči prerokujejo, namreč: Kedar bo sv. Marko velikonočeval, sv. Anton binkošteval in sv. Ivan molil sv. Rešnje Telo klečé, vpil bo svet gorjel „Chi vivra, vedrà“, pravi Lah. Da bi se le to prerokovanje, to prerokovanje, to ugibanje ne spolnilo! Velika noč na sv. Marka je bila zadnjikrat 1734 leta. Bog, ki vodi osodo sveta in ljudi, pa varuj nas vseh zli! —

Domače novice.

V Ljubljani, 4. septembra.

(Črnogorski knez) se je v torek dopoldne peljal preko Ljubljane na Dunaj. Na kolodvoru, kjer naglič stoji le par minut, se je zbralo več občinstva, ki bi bilo rado videlo slavnega junaškega kneza, a ta se ni pokazal, pač pa njegovo spremstvo, ki je po svoji krasni slovenski obleki vzbudilo veliko pozornosti.

(Družbe kmetijske) občni zbor včeraj ni bil ravno obilno obiskan, a vendar je prišlo dovolj udov za sklepanje, da se je sprejela prememba v pravilih, po kateri ima ta družba zdaj po posebnem odseku nadomestiti nekdanjo deželno komisijo za konjerejo.

(Shoda v Lincu), kjer se je delala nemška politika, vdeležil se je tudi poslanec kranjskih grajščakov, baron Taufferer. Goriški Winkler pa, ki je pred volitvami rekel, da je Slovenec, ki je voljen po slovenskih kmetih, prosil je aranžerje shoda v Lincu za zamero, da mu ni mogoče priti. Če je Winkler Slovenec in če zastopa slovensko ljudstvo, kaj ima opraviti pri shodu, kjer se dela nemška politika, in kaj ima za zamero prositi, če ne pride? To v prevdarek onim, ki so še po volitvi Winklerja primerjali z ljubljanskim Schneidom, češ, saj ste tudi v Ljubljani uradnika volili. Herman je tudi uradnik, — med uradniki je pač velika razlika. O našem Schneidu pa vemo, da se takih shodov ne bo vdeleževal, kjer se dela protislovenska politika, ter se tudi ne bo izgovarjal, če ne pride, ker vé, da tam nema nič iskati. — Baron Žvegelj ni prišel k shodu, in tudi ni za zamero prosil, čeravno ni voljen po slovenskih kmetih, ampak po nemških grajščakih. Tedaj nam bo prej Žvegelj pravičen, ko Winkler, čeravno ni od nas voljen. Baron Taufferer pa naj le gre, kamor mu drago, dokler je veljaven sedajni volilni red.

Razne reči.

— Vipavska kmetijska podružnica napravi 8. dne t. m. (Mali šmaren) popoldne koj po službi Božji pod milim nebom kmetijsko tombolo s sledečimi dopitki: 1) Tombola: železen ogerski plug, vreden 38 gold. (zraven pa še en dar centralnega odbora kmet. družbe v Ljubljani). 2) Činkvina: velik železen stroj za turšico robljati, vreden 30 gld. (zraven tudi en dar družbe kmetijske). 3) Kvaterna: velik holandski filtrirni aparat za vino čistiti, vreden 25 gold. (zraven tudi en dar družbe kmetijske). 4) Terne: mlin za grozdje mastiti, vreden 15 gld. (zraven tudi en dar družbe kmetijske). Amba: zbirka sadjerejskega orodja vreden 6 gld. — Cena kartelci (srečki) je 20 soldov. — Tombola se začne s primernim govorom. Zvečer pa bode veselica v čitalnici v proslavljenju ranjcega, za kmetijstvo v obče toliko zasluženega gosp. Matija Vrtovca s slavnostnim govorom, glediščino igro, petjem in plesom. — Deželna vino in sadjerejska šola Slapenska letos zavoljo većinoma še prezele-

nega grozdja ne napravi grozdne razstave in ne bo vinske pokušnje. — Nadjamo se po vsem tem prav veselega dne in slovesne večernice na prihodnji Marijini praznik.

— Zemlja je gorela na otokih in bregovih Kurgaldši se je v kraju Akmolinsk, okraj Altbozarsk. Goreti je začela konci aprila in se ni nehala sredi junja. Ogenj se razširja pa na čevelj na debelo po tleh nastlanem suhem dračji in bičji. Požar je že napravil mnogo škode, nad 120 kirgiskih hiš je pogorelo.

— Bogati Halloway, napravitelj raznih priljubljenih žavb in kugelc namerava sebi v spomin ustanoviti veliko žensko učilnico v Ephanu pri Windsoru, v katero se bo sprejemalo 200 učenk. Stavba poslopja bo stala nič manj nego 2½ miliona gld., za vzdrževanje te šole je ustanovitelj določil milijon goldinar-

jev. Ta učiteljski zavod bo še večji nego s Horčevarjevimi novci sezidana meščanska šola v Krškem. Iz tega se vidi, da v današnjem veku sleparija z napravo žavb in drugih pripomočkov za lepšanje ženske kože prinaša velike dohodke.

— Švicarska postava, ki zopet vpeljuje smrtno kazen, se glasi: 1. Smrtna kazen se upotrebljuje proti zločincem, ki so krivi poboja ali požiganja, če vsled zločina kdo življenje zgubi. 2. Kazen se izvrši pri omejeni javnosti v navzočnosti uradnih prič. 3. Ta postava stopi brž v veljavo.

Telegrafične denarne cene 3. septembra.

Papirna renta 66.65 — Srebrna renta 68.15 — Zlata renta 79.70 — 1860letno državno posojilo 124.25 — Bankine akcije 823 — Kreditne akcije 258.40 — London 117.65 — — Ces. kr. eskini 5.66. — 20-frankov 9.32

Le jedenkrat

podaja se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Švico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katere smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celga sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se tako nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katere je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakda najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov žepnih ur od ponarejenega zlata, umetno in čudovito izrezljane, najfinejše regulovane, pri vsakej uri zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in glavni ključ; jeden komad le gl. 3.45.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovi in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od prave zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 35, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinderuhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60.

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. kr. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od prave zlatih razločiti; fino na trenutek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 12lotnega srebra edobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstriežjim jamstvom na trenutek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da njih treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ vsaka taka urastala je preje 35 gl. zdaj pa samo 16 gl.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov stenskih ur v najfinejšem emailiranem okviru z zvonilom, repasirane, preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.

650 komadov ur z ropoteem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12 zdaj le gl. 5. (6)

650 komadov z majatnikom (pendeluhur) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsaki osem dnij, fino na trenutek regulovane, lepe, in inpozantne. Ker je taka ura po mislih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, ker se s tako uro sobo olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi za smešno nizko ceno gl. 15.75

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.